

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5120/23
10.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сатновац, председника већа, Сађе Пејовић и Драгане Марчетић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Стојановић, адвокат из Београда, Кнеза Милоша 9/1, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска 31, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 48314/20 од 1.6.2023. године, исправљене решењем истог суда П 48314/20 од 30.8.2023. године, у седници одржаној 10.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 48314/20 од 1.6.2023. године, исправљене решењем истог суда П 48314/20 од 30.8.2023. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 48314/20 од 01.6.2023. године, која је исправљена решењем истог суда П 48314/20 од 30.8.2023. године, ставом првим изреке дозвољава се преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 10.5.2023. године.

Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезана тужена да на име накнаде штете због трајног заузећа земљишта и то дела кат.парц..., површине 11 м² и дела кат.парц..., површине 149 м², тужиоцу исплати износ од 509.265,60 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2023. године до исплате.

Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 151.692,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Тужена је против наведене првостепене пресуде благовремено изјавила жалбу

због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредабом члана 386 Закона о парничном поступку (“Сл. гласник РС”, бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба неоснована.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став. 2 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити је учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана чланом 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се жалбом указује, с обзиром да побијана пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о битним чињеницама и не постоји противречност између онога што је у њеном образложењу наведено о садржини исправа и самих тих исправа, односно изведених доказа.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Комисије за експропријацију НО Среза Београд 142-56 од 26.11.1956. године, на основу акта експропријације 14783/55 од 16.8.1955. године, одређено је да корисник експропријације Дирекција за путеве НРС плати накнаду за потпуно експроприсан део кп ... ЗКУЛ ... КО ... у површини од 60 м², цела има површину 1304 м², сувласништво ББ, ВВ и ГГ са по 1/3 идеалних делова. Године 1956. је премерена кп ... КО ..., површине 167 м². Године 1964. у КО ... приликом прерачунавања површине “...” део кп ... у власништву тужиоца у уделу 1/1, површине 149 м², припојена је Ибарском путу (сада кп ...), којим је извршено фактичко заузеће трајног карактера, чији је корисник био Дирекција за путеве НРС. Катастарска парцела ... КО ... је у власништву тужиоца са уделом 1/1 и површину од 11 м², преко које прелази интерна саобраћајница, није могуће користити у било које сврхе. Катастарска парцела ... површине 158155 м² КО ... од 25.11.2022. године, представља градско грађевинско земљиште, а АА нема право коришћења на истом. Према записнику о процени тржишне вредности непокретности земљишта Пореске управе Одељења за контролу издвојених активности Чукарица од 31.01.2023. године, вредност грађевинског земљишта у Рушњу за кп ... и ... КО ... износи 3.182,71 динара по м².

Првостепени суд је одлуком из става 1. изреке дозволио преиначење тужбе из поднеска тужиоца 10.5.2023. године применом одредаба члана 200. ЗПП јер се ради о повећању тужбеног захтева које је извршено након прибављања записника о процени тржишне вредности непокретности.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучио као у изреци побијане пресуде. Првостепени суд је ценио приговор недостатка пасивне легитимације и нашао да исти није основан јер је тужена Република Србија без доношења одлуке о експропријацији у прописаном поступку извршила фактичку експропријацију дела предметне катастарске парцеле, те се као носилац права јавне својине налази у својству крајњег корисника дела фактичке експроприсане катастарске парцеле. Фактичка експропријација настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти од јавног и општег интереса, иако не постоји одлука, односно решење о експропријацији, а што се тумачи као пропуст тужене Републике Србије, која дозвољава грађење саобраћајнице на земљишту које није формално експроприсано. У конкретном случају, на кп ... КО ..., на којој парцели право својине 1/1

има тужилац, промењен је карактер земљишта у површини од 149 м², тако што је направљена саобраћајница, која је јавно добро у општој употреби. Што се тиче дела наведене парцеле од 11 м², суд је нашао, да је експропријацијом онемогућена употреба овог дела земљишта, те тужена дугује накнаду и за наведених 11 м². Тужена сноси одговорност према тужиоцу као власнику земљишта јер је део предметне парцеле фактички приведен одговарајућој намени, а да претходно није спроведен одговарајући поступак у којем би се доношењем решења о исплати накнаде тужиоцу испунили формални услови у смислу одредби Закона о експропријацији, те таквим поступањем тужена је повредила право на имовину тужиоца.

Суд је висину накнаде, која припада тужиоцу, утврдио полазећи од записника о процени тржишне вредности непокретности земљишта, према коме тржишна вредност предметне непокретности износи 3.182,91 динара по м². На укупно досуђени износ од 509.265,60 динара тече законска затезна камата почев од 31.01.2023. године, када је утврђена вредност заузетог дела у смислу одредбе члана 277. став 1. ЗОО. Приговор застарелости оцењен неоснованим, с обзиром да накнада за експроприсану непокретност не застарева, а уколико је накнада утврђена ради се о новчаном потраживању које застарева у општу року о застарелости од 10 година.

Правилно је првостепени суд побијаном пресудом одлучио као у ставу првом и другом изреке, а жалбеним наводима тужене није доведена у сумњу донета одлука првостепеног суда. Разлоге и закључак првостепеног суда прихвата и овај суд као другостепени.

Правилно је првостепени суд, ставом првим изреке побијане пресуде, дозволио преиначење тужбе повећањем тужбеног захтева учињено поднеском тужиоца од 10.05.2023. године, правилно примењујући одредбе члана 199. и 200. Закона о парничном поступку, а све у циљу коначног решења спора.

Супротно жалбеним наводима тужене, одлука из става другог изреке је донета на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања у смислу члана 8. ЗПП и правилном применом материјалног права.

У конкретном случају, тужбени захтев тужиоца односи се на исплату накнаде за тзв. фактичку експропријацију, која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. У таквој ситуацији, пасивно легитимисан је и титулар права јавне својине на непокретности која је фактички, без правноснажног решења о експропријацији, претворена у добро у општој употреби, што је правилном оценом изведених доказа утврђено у конкретном случају у односу на тужену. Од тужиоца је предметно земљиште фактички одузето и претворено је и користи се добро у општој употреби и тужилац не може трпети штетне последице зато што надлежни државни орган није спровео управни поступак и донео решење које је било основ за утврђивање накнаде за одузето земљиште у односу на које својинска овлашћења има тужена. Наиме, Закон о јавној својини ("Сл. гласник РС", бр. 72/11, 88/13 и 105/14) прописује постојање три облика јавне својине (члан 2) и то: право својине Републике Србије – државна својина, право својине аутономних покрајина – покрајинска својина и право својине локалне самоуправе – општинска, односно градска

својина. Чланом 10. став 2. истог закона, прописано је да се добрима о општој употреби у јавној својини, поред осталог, сматрају јавни путеви, а ставом 10. истог члана да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државни путеви II реда, који су у својини АП на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда), који су у својини јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Чланом 58. Устава Републике Србије, ставом 1. зајемчено је мирно уживање имовине и других имовинских права стечених по основу закона, а ставом 2. прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђено на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом бр. 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Тужена оспорава пасивну легитимацију, сматрајући да је искључиво пасивно легитимисан ЈП “Путеви Србије“ Београд, као правни следбеник НРС Дирекције за путеве. При томе, нема доказа ко је био искључиви инвеститор и извођач радова због којих је извршена фактичка експропријација у конкретном случају, па у таквој ситуацији, с обзиром да је предметно земљиште постало јавна – државна својина Републике Србије, правилно је првостепени суд обавезао тужену да тужиоцу као ранијем власнику накнади вредност имовине одузете у јавном интересу, која висина је правилно утврђена на основу процене тржишне вредности предметне непокретности, а које чињенице нису доведене у сумњу жалбеним наводима тужене.

Суд је ценио и остале наводе жалбе тужене и нашао да су исти без утицаја на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета применом члана 153, 154. и 163. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 390. и 401. тачка 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Како тужена није успела у жалбеном поступку, захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен је као неоснован, применом члана 165. став 1. ЗПП и одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац, ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић